

MINISTERSTWO
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Iwona Michałek
Sekretarz Stanu

DPS-VII.5130.40.2020.JS

Pan
Adam Bodnar
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

odpowiadając na pismo znak: XI.518.13.2020.AS z dnia 30.03.2020 r. oraz w związku z pismem z dnia 24.04.2020 r. chciałam podkreślić, że przeprowadzone przez Agencję Praw Podstawowych UE badania pokazały, że Polska jest krajem o najmniejszej skali przemocy wobec kobiet spośród krajów Unii Europejskiej. Jednocześnie w Polsce istnieje zintegrowany system wsparcia osób doznających przemocy w rodzinie i działa szereg instytucji udzielających pomocy osobom krzywdzonym.

Niemniej jednak mając na względzie, że sytuacja alienacji związana z panującym stanem epidemii może być szczególnie trudna dla osób doznających przemocy w rodzinie Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej od początku tej trudnej sytuacji, podjęło stosowne działania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Ograniczenia związane z wprowadzonym stanem epidemii wymusiły zmianę sposobu i form udzielnej pomocy, czego wymagało zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego zarówno osób i rodzin doświadczających przemocy, a także osób realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa COVID-19.

Działania podejmowane w ostatnim czasie przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dotyczące udzielania wsparcia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie w związku z konsekwencjami wynikającymi z rozprzestrzeniania się wirusa COVID-19 to:

1. Opracowanie i przekazanie do samorządów *Instrukcji dotyczącej sposobu organizacji placówek zapewniających schronienie, takich jak: specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, ośrodki interwencji kryzysowej, ośrodki wsparcia prowadzące miejsca całodobowego pobytu, w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2*. W instrukcji, którą załączam do pisma, znalazły się zalecenia dotyczące organizacji pracy placówek oraz organizacji życia zbiorowego osób przebywających w placówkach mające na celu zachowanie bezpieczeństwa zdrowotnego osób przebywających w ww. miejscach schronienia.

2. Opracowanie *Instrukcji dotyczącej sposobu organizacji Zespołów Interdyscyplinarnych i Grup Roboczych oraz realizacji procedury „Niebieskie Karty” oraz dla pracowników socjalnych do pracy z rodzinami, które przejawiają problemy opiekuńczo-wychowawcze w związku z epidemią wirusa SARS-CoV-2*, którą zgodnie z prośbą z dnia 24.04.2020 r. przedstawiam w załączeniu. Wytyczne zostały opracowane w MRPiPS, a następnie w dniu 27 marca 2020 przekazane do MSWiA w celu dalszego przekazania do samorządów lokalnych za pośrednictwem służb wojewody.

W instrukcji zawarto szereg wskazań dotyczących funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych, a także udzielania wsparcia osobom krzywdzonym. Wśród wskazań znalazło się m.in.:

- zalecenie ograniczenia działalności zespołów interdyscyplinarnych do niezbędnych zadań wykonywanych za pomocą zdalnych środków komunikacji,
- wskazanie, aby grupy robocze pracowały w formie: rozmów telefonicznych/video konferencji/korespondencji mailowej czy innej formy korespondencji elektronicznej,
- zalecenie, aby po ustaleniu indywidualnego planu pomocy dla osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie i jej rodziny, wyznaczono jednego przedstawiciela grupy roboczej do kontaktu z osobą doświadczającą przemocy w rodzinie (tzw. opiekuna osoby doznającej przemocy – preferowany pracownik socjalny) oraz jednego

przedstawiciela grupy roboczej do kontaktu z osobą stosującą przemoc (tzw. opiekuna osoby stosującej przemoc – preferowany Policjant) i na bieżąco monitorowano sytuację rodziny, o ile to możliwe, za pośrednictwem rozmów telefonicznych lub dostępnych środków komunikacji elektronicznej;

- zalecenie zobowiązania osoby doświadczającej przemocy w rodzinie i będącej w procedurze „Niebieskie Karty” do przekazywania na bieżąco telefonicznie informacji o swojej sytuacji,

- przy bezpośrednich kontaktach z rodzinami doświadczającymi przemocy w rodzinie wskazano stosowanie odpowiednich środków bezpieczeństwa przed zakażeniem,

- zalecono dokonanie rozeznania i przekazanie osobom doświadczającym przemocy informacji o miejscach i instytucjach, które udzielają wsparcia specjalistycznego (np. psychologicznego czy prawnego), w szczególności poradnictwa specjalistycznego udzielanego za pomocą rozmów telefonicznych czy komunikacji elektronicznej,

- w przypadkach podejrzenia eskalacji przemocy zalecono zgłaszanie konieczności interwencji Policji,

- szczególną ochroną i bezwzględną koniecznością bieżącego monitorowania sytuacji zalecono objąć rodziny, w których przemocy doświadczają dzieci.

3. Mając na względzie, że sytuacja alienacji związana z panującym stanem epidemii i zasadami dotyczącymi ograniczeń w przemieszczaniu się, mogła być wyjątkowo trudna dla osób doznających przemocy, przekazałam dniu 3 kwietnia 2020 r. do samorządów gminnych i powiatowych apel uwrażliwiający na konieczność reagowania na akty przemocy w rodzinie. W piśmie tym wyrażono pełne zrozumienie, że zapewnienie w tym okresie sprawnego funkcjonowania instytucji i organizacji samorządowych, może być szczególnie utrudnione, niemniej jednak osoby doznające przemocy w rodzinie nadal powinny mieć przekonanie, że mogą liczyć na wsparcie lokalnych instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W piśmie m.in. zaapelowano o kontynuowanie działań zapewniających ochronę osób krzywdzonych przed przemocą, zwracając uwagę, że obecna sytuacja wymusza zmianę sposobu i form udzielnej pomocy w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa COVID-19. W piśmie podkreślono również, że zasadne jest nawiązanie kontaktów z tymi rodzinami, w przypadku których w ostatnim czasie zakończono prowadzenie działań w ramach

procedury „Niebieskie Karty”, w celu sprawdzenia czy obecna sytuacja nie wpłynęła negatywnie na stan bezpieczeństwa osób wcześniej krzywdzonych. Podkreślono również konieczność absolutnej ochrony i bezwzględnego bieżącego monitorowania sytuacji tych rodzin, w których została wszczęta procedura „Niebieskie Karty” w odniesieniu do dzieci doświadczających przemocy. Należy również zaznaczyć, że szczególnie istotna i pomocna w obecnej sytuacji wydaje się oferta wsparcia licznych lokalnych i ogólnopolskich telefonów zaufania dla osób doświadczających przemocy w rodzinie (całodobowa, bezpłatna, ogólnopolska infolinia prowadzona jest również ze środków budżetu państwa w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020).

4. W dniu 3.04.2020 r. skierowano również pismo do urzędów wojewódzkich z prośbą o stworzenie baz danych dotyczących obecnego wsparcia osób doświadczających przemocy w rodzinie na poziomie lokalnym:

- bazy dotyczącej obecnego funkcjonowania placówek zapewniających schronienie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie na terenie województwa w szczególności czy funkcjonujące dotychczas placówki nadal są w gotowości do świadczenia wsparcia w formie schronienia i czy placówki te opracowały wewnętrzne procedury dotyczące funkcjonowania w związku z koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa związanego z rozprzestrzenianiem się wirusa COVID-19, w tym procedury dotyczące przyjmowania nowych osób do placówek;
- bazy dotyczącej oferty poradnictwa specjalistycznego (w szczególności psychologicznego czy prawnego) dla osób doświadczających przemocy świadczonego przy użyciu zdalnych środków komunikacji, np. telefonicznie czy mailowo.

Obydwie bazy danych udostępniane są na stronach internetowych urzędów wojewódzkich.

5. Zgodnie z *ustawą z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2* (Dz.U. z 2020 poz.695) zmianie uległ zapis art. 15z ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, w ten sposób, że przepis iż, w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 nie wykonuje się tytułów wykonawczych nakazujących opróżnienie lokalu mieszkalnego, nie dotyczy orzeczeń wydanych na podstawie art. 11a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

6. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zwróciło się również z prośbą do wydziałów polityki społecznej urzędów wojewódzkich o przekazanie informacji o funkcjonowaniu aplikacji „*Twój Parasol*” do wiadomości wszystkich zespołów interdyscyplinarnych, ewentualnie innych podmiotów pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Bezpłatna aplikacja mobilna „*Twój Parasol*” stanowi praktyczne i skuteczne narzędzie umożliwiające uzyskanie wsparcia i niezbędnych informacji osobom doświadczającym przemocy w rodzinie. Aplikacja umożliwia m.in. dyskretny kontakt z wcześniej skonfigurowanym adresem poczty elektronicznej, a także możliwość szybkiego wybrania telefonu alarmowego w nagłych przypadkach, jak również zawiera informacje, które mogą być pomocne osobom krzywdzonym, np. z zakresu prawa. Dlatego też w opinii Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej aplikacja ta może być szczególnie przydatna w obecnym czasie, zwłaszcza w kontekście utrudnionej komunikacji ze służbami i konieczności zachowania dyskrecji w sprawach przemocy.

Z poważaniem

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

*Iwona Michałek
Sekretarz Stanu*

/-podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Załączniki:

1. *Instrukcja dotycząca sposobu organizacji placówek zapewniających schronienie, takich jak: specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, ośrodki interwencji kryzysowej, ośrodki wsparcia prowadzące miejsca całodobowego pobytu, w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2.*
2. *Instrukcja dotycząca sposobu organizacji Zespołów Interdyscyplinarnych i Grup Roboczych oraz realizacji procedury „Niebieskie Karty” oraz dla pracowników socjalnych do pracy z rodzinami, które przejawiają problemy opiekuńczo-wychowawcze w związku z epidemią wirusa SARS-CoV-2.*

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa
e-mail: info@mrpips.gov.pl, tel. 222-500-108

niepodlega POLSKA
RZECZPOSPOLITA
DEMOKRACJA
PRAWO
SĄDOWE